

αὐτῆς λέξεων. Παρατηρητέον δὲ ὅτι ΔΑΚΡΙΩΝ εἰς αὐτὴν γράφεται δια τοῦ ι ἐσφαλμένως, τὸ ὅποιον καὶ παρεμφαίνει τὸ ἀγγεῖον νεωτέρας τινὸς ἐποχῆς ὑπάρχον, καθ' ἣν τὸ υ καὶ ι δὲν εἶχαν παρὰ μίαν τὴν αὐτὴν ἐκφώνησιν. Ἡ ἐτέρα τῶν ἐπιγραφῶν ἐκτεινόμενη κατὰ μῆκος ἐντὸς ξανθοχρόου τινὸς ἢ ὑπερύθρου ταινίας τὴν γαστέρα περιβαλλούσης τοῦ σκεύους ὑποκάτω τῆς αὐτοῦ χειρολαβίδος, ἔχει ταῦτα τὰ γράμματα ΙΑΕΟ. ΘΕΙΟΝ, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπειδὴ εἶναι ἐξηλειμμένον ἐν, τὸ καταμεσῆς, ἐπιγίνεται ἐκ τούτου ὅχι μικρὰ δυσχέρεια εἰς τὴν ἀκριβῆ διάγνωσιν τῶν συνιστάνουσιν αὐτὴν δύο λέξεων, ἐξαιρέτως τῆς πρώτης.

Εἰς ἄρθρον τι τῆς Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος *Εὐνομίας* (15 Ἰανουαρ. 1864), εἰς τὸ ὅποιον γίνεται λόγος περὶ τοῦ Κυθηρίου τούτου σκευαρίου καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ γραμμάτων, εἶδα νὰ φέρεται γνώμη ὅτι τὰ τῆς δευτέρας ἐπιγραφῆς, ΙΑΕΟ. ΘΕΙΟΝ, πιθανὸν νὰ λέγωσιν *Ιλέων θεῶν*, τοῦ ἐν μέσῳ Ν ἐξαλειφθέντος, καὶ τοῦ ΘΕΙΟΝ κειμένου ποιητικῶς ἀντὶ θεῶν, ἢ καὶ δυνατὸν (προστίθεται ἀκόμη) ἀντὶ ΙΑΕΟΝ νὰ ἔκειτο ἀρχικῶς ΕΛΕΟΣ, ὅπερ φαίνεται πιθανώτερον. Ἀλλ' αἱ εἰκασίαι αὗται, νομίζω, ἔχουσι φανερά ἀντίξους, ἢ πρώτη, αὐτὰς τοῦ ἀγγείου τὰς λέξεις, αἰτινες τοῦ νεωτέρου ὑπάρχουσιν κοινοῦ τύπου, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι διὰ τοῦτο οὔτε τὴν διὰ τοῦ ἀρχαικοῦ ἀλφαβήτου γραφὴν, οὔτε τὴν καθ' ὅποιον τῶν διαλέκτων μὲν φωνῶν ἢ δὲ δευτέρᾳ αὐτὸ ἀντικρὺς τὸ εὐκρινῶς γραφόμενον καὶ μετ' ἐντελευθῆς τοῦ ι ἐπὶ τοῦ ἀγγείου ΙΑΕΟ· ὥστε ἄλλη τις πρέπει ἢ μορφή νὰ ὑπάρχῃ ἐλταυθὰ τῆς λέξεως, ἢν δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ τὸ ληκτικὸν αὐτῆς ἐλλειπόν γραμμα.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω εἰκασίας ἐδωκεν ἀφορμὴν βέβαια ἡ ἰδέα, ὅτι ἐκάστη τῶν ἐπὶ τοῦ ἀγγείου δύο ἐπιγραφῶν εἶχαν ἰδίαν ἐκάτερα ἀφ' ἑαυτῆς ὑπαρξιν, καὶ ἐπομένως νόημα κατὰ μέρος· ἀλλὰ μετ' ἀκριβῆ παρατήρησιν θέλει ἐξανοίξῃ τις ὅτι τὰ γραφόμενα εἰς τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον τοῦ σκεύους τόπον δὲν συνιστῶσι παρὰ μίαν καὶ μόνην ἐπιγραφὴν ἐμπεριέχουσαν τὸν τέλειον λόγον τοῦτον, *δακρύων ῥοή ἰλεοῖ θεῶν*, ἥτοι τὰ ἐκχυρόμενα δάκρυα εὐμενῇ τὸν θεὸν καὶ ἰλεων ἀποκαθιστάνουσι. Προκύπτει λοιπὸν ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ὅτι τὸ λειπογράμματον ΙΑΕΟ, δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ῥήματος ἰλεῖω, ἐξηλειμμένον ἔχον τὸ αὐτοῦ ληκτικὸν φωνῆς.

Τὸ χριστιανικὴν, ὡς ἔγγιστα, ἐμπεριέχον ἔννοιαν φθέγμα τοῦ Κυθηρίου ἄγγους δίδει νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι καὶ εἰς τοὺς χριστιανούς ἀκόμη, τοῦλάχιστον εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους αὐτῶν χρόνους, δὲν ἦτον ξένον ὅλως τὸ Ἑλληνικὸν καὶ Ῥωμαϊκὸν ἔθιμον τοῦ συνθάπτειν τοὺς νεκροὺς μετὰ τῶν ἀληθῶς ἢ εἰκονικῶς τὰ

δάκρυα ἐμπεριεχόντων τῶν συγγενῶν σκευαρίων τούτων· ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, βλέπω ὅτι τὸ αὐτὸ φθέγμα εἶναι προσέτι καὶ ἑμμετρον, διότι, ὡς νομίζω, συνίσταται ἐκ τροχαίων μονομέτρων στιχιδίων δύο, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν κεῖται ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς ληκύθου, τὸ δὲ ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τῆς γαστρὸς αὐτῆς ζωναρίου ἢ ταινίας, ὡς ἐκάτερα φαίνονται εἰς τὸ ἀνωτέρω πανομοιόγραφον.

X. ΦΙΑΝΤΑΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ

τῆς

ΣΙΒΥΛΛΗΣ.

ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΡΟΣ.

(Συνέχ. Ἰδε τόμ. ΙΑ'. Φυλλ. 330, 331, 334, 336 καὶ 338.)

—ο—

Ζ'.

ΤΟ ΑΚΑΤΙΟΝ.

Ἐπῆλθον αἱ πρώται ἡμέραι τοῦ φθινοπώρου. Ἦτο Κυριακή. Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία τῶν Φερίων, γευματίζοντες εἰς τὸ πρεσβύτεριον, εἶχον ἀποπέμψῃ τὴν ἄμαξαν αὐτῶν τὸ πρωῒ, δίδοντες διαταγὰς νὰ ἐπανέλθῃ μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἑσπερινοῦ. Στιγμὰς τινὰς πρὸ τῆς ὁρισμένης ὥρας, ἡ ἄμαξα ἐστάθη, κατὰ τὸ σύνθημα, ἐν τῇ μόνῃ ὁδῷ τοῦ χωρίου καὶ ἡ Σιβύλλα κατέβη. Ὡφεληθεῖσα ἐκ τῆς ἐπανόδου τῆς ἄμαξας, ἤλθε νὰ θαυμάσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν βράχων μίαν τῶν μεγάλων πλημμυρῶν τοῦ ἔτους, ἧς τινος τ' ἀποτελέσματα ἐμελλον νὰ διπλασιασθῶσιν ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου τοῦ μαστιζόντος ἀπὸ τῆς προτερείας τὴν ἀκτὴν. Ἡ παιδίσκη, ἐξησθενημένη ὀλίγον, μετὰ κόπου ἀνέβη τὴν ὀπισθεν ἀνωφέρειαν τῆς χέρσου, ἔφθασεν ἀσθμαίνουσα ἐπὶ τῆς κορυφῆς, καὶ διελθοῦσα ὑπὸ τὸν τοῖχον τοῦ κοιμητηρίου, προύχωρησε πρὸς τινὰς πέτρας προσχούσας καὶ σχηματιζούσας τὸ ἔσχατον χεῖλος τοῦ βράχου. Μεταξὺ τῶν πετρῶν τούτων εἶδε τὴν συνήθη αὐτῇ σκιάν τοῦ Ἰακώβου Φεραὶ καθημένου καὶ ἔχοντος τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν γονάτων ἐστηριγμένους, τὴν δὲ κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας καὶ παρατηροῦντος τὴν θάλασσαν. Ἡ Σιβύλλα ἠγγισεν εἰς τὸν ὄμον αὐτοῦ· ὁ δὲ παράφρων ταραχθεὶς εἰς τὰς σκέψεις, ἔρριψε πλάγιον βλέμμα μανιωδές, ἀλλὰ, πρὸνθεις ἅμα ὡς ἀνεγνώρισεν αὐτὴν, ὑπεχώρησεν ὀλίγον, ὡς καταλείπων αὐτὴν θέσιν, καὶ ἀνέλαθεν ἔπειτα τὴν θέσιν του μετ' ἡρεμίας· ἡ δὲ Σιβύλλα ἐκάθησε σοβαρῶς παρ' αὐτόν. Ἐνώπιον αὐτῶν ἐξεστίνετο ὁ πελιδνὸς ὠκεανὸς, μυκώμενος, ταρασσόμενος, φοβερός· λεγεῶνες κυμάτων ἀνορθούντων τὰς ἀφριζούσας κορυφὰς ἐπέπιπτον κατὰ

τῶν βράχων καὶ ἔδανον τὴν βᾶσιν αὐτῶν μετὰ ἰαχῆς συγκεχυμένης καὶ ἀγρίας, πρὸς ἣν ἀνεμίγνοντο οἱ ὄξεις στεναγμοὶ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἦχοι ψαλμωδίας ἱερᾶς ἀναπεμπόμενοι ἐκ τῆς γείτονος ἐκκλησίας. Βαρὺς ῥθινοπώρου οὐρανός, ἐν ᾧ ὠλίσσαινον ἀτάκτως σωροὶ νεφῶν πρὸς καπνὸς πυρκαϊᾶς ὁμοιαζόντων, συνεπλήρου εἰς τὸ θέαμα ἐκεῖνο χαρακτηρῶν καταπληκτικὸν μελαγχολίας καὶ θλίψεως μάλιστα.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς σιωπηλῆς θέας, ἡ Σιδύλλα ἔλαβεν ἡρέμα τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν τοῦ παράφρονος, ὅστις ἔστρεψεν εὐθὺς πρὸς αὐτὴν τὸ ἀνήσυχον ὄμμα.

— Ταλαίπωρέ μου Ἰάκωβε, εἶπεν, εἴμεθα πολὺ δυστυχεῖς.

Ὁ Ἰάκωβος φερὰ ἐνευσσε καταπρακτικῶς διὰ τῆς κεφαλῆς.

— Ὁ Θεὸς μᾶς ἐγκατέλιπε, ταλαίπωρέ μου Ἰάκωβε!

Τὰ βλέμματα τοῦ Ἰακώβου ἐστηλώθησαν ἐπ' αὐτῆς, ἐκφράζοντα βαθεῖν ἐκπληξιν.

— Καὶ σέ! εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Ναί, μ' ἐγκατέλιπε, ὑπέλαβε τὸ παιδίον.

Ὁ Ἰάκωβος, μὴ ἐγερθεὶς, ἐστράφη πρὸς τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν δεικνύων αὐτῇ τὴν πυγμὴν· ἔπειτα ὑψώσας τοὺς ὤμους, ἐπανελάβε τὴν πρώτην του στάσιν. Ἡ δὲ Σιδύλλα, σύρσας τὸ περιώμιόν της ἐπὶ τοῦ τρέμοντος στήθους, ἐδυθίσθη πάλιν καὶ αὐτὴ εἰς σκοτεινὸν ῥεμβασμόν.

Ἐξυπνίσθη δὲ ἀποτόμως ὑπὸ κρυγῶν γυναικός, ἀκουσθεῖσων ὀπισθεν αὐτῆς ἐν τῷ περιδῶλῳ τοῦ κοιμητηρίου. Ἡ Σιδύλλα ἠγέρθη εὐθὺς καὶ εἶδε κινουμένην ὥσεὶ τεταραγμένην καὶ κατεπτοημένην τὴν μικρὰν συστάδα τῶν πιστῶν, οἵτινες μὴ δυνηθέντες νὰ εὗρωσι θέσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἴσταντο κατὰ τὸ σύνθημα ἐπὶ τῆς φλιάς τῆς θύρας. Τινὲς μὲν ἀνέβησαν ἐπὶ τῶν τάφων, τινὲς δὲ ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ κοιμητηρίου, καὶ πάντες ἔτεινον πρὸς τὸ πέλαγος βλέμματα μεστὰ πυρεσσοῦσης περιεργίας. Ἡ Σιδύλλα ἀνεκάλυψε μετ' οὐ πολὺ τὸ αἶτιον τῆς ταραχῆς ἐκείνης. Μέγα ἀκάτιον ἀλειτουργικόν, ἐπιφανὲν κατὰ τὴν γωνίαν βράχου τινός, ἐφαίνετο παλαῖον ἐπιπόνως κατὰ τῆς σφοδρότητος τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θαλάσσης. Εἶχε μὲν ἀποβάλλει μέρος τῶν ἱστίων, παρῆχε δὲ εἰς τὴν ὄψιν καὶ ἄλλα σημεῖα κινδύνου φανερά καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἥττον ἡσκημένον ὀφθαλμόν. Τὸ ἀκάτιον αὐτὸ ἀνῆκε πιθανῶς εἰς τινὰ γείτονα λιμένα, διότι ὁ ὀρμίσκος τῶν Φερίων δὲν ἠδύνατο νὰ ἀσφαλίσῃ ὀπισθεν τῆς ἀγροίκου προκυμαίας, ἐκ ξηρῶν πετρῶν συγροτουμένης, ἡ λέμβους μικράς, αἵτινες ἄλλως τε ἀπασαί εἶχον καταφύγει ἐκεῖ ἀπὸ τῆς προτεραιῆς. Ἀλλ' ὁμοῦς ὁ κόλπος τῶν Φερίων ἠδύνατο νὰ παράσῃ σχετικὴν τινὰ ἀσφά-

λαιαν, χάρις εἰς σειρὰν βράχων καὶ ἐξοχῶν κλειόντων αὐτὴν ἐξ ἐνὸς πλάγιου καὶ σχηματιζόντων διὰ τῆς εἰς μῆκος ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκτάσεώς των εἶδος φυσικῆς προκυμαίας. Καί τοι κατὰ τὰ τρία τέταρτα κεκαλυμμένη ὑπὸ τῶν κυμάτων ἡ σειρὰ αὐτῆ τῶν σκοπέλων καὶ ἀμμοῶν στηθῶν, προῦστάτευεν ὁμοῦς οὐχ ἥττον τὴν ἄκραν ἐκείνην τῆς ἀκτῆς κατὰ τῶν κυμάτων τοῦ πελάγους· τὴν τελευταίαν ἄκραν τῶν βράχων τούτων ἠγωνίζετο νὰ παραλλάξῃ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ φαινομένη ἄκατος, σκοπὸν προδήλως ἔχουσα νὰ ζητήσῃ ἐν τῷ ὄρμῳ τῶν Φερίων τὸ μόνον ὑπαλειπόμενον εἰς τὰς ἐλπίδας αὐτῆς ἄσυλον.

Ἐν τούτοις, ἅμα ἀκουσθέντος τοῦ συμβαίνοντος, ἡ ἐκκλησία ἐκενώθη καὶ περιδομοῦν πλῆθος, περιλαμβάνον καὶ αὐτὸν τὸν ἐφημέριον ἐνδεδυμένον ἐτι τὰ ἱερὰ ἄμφια, συνωθεῖτο ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ βράχου καὶ ἐσχολίαζε ζωηρῶς τὰς ἀπεγνωσμένας κινήσεις τῆς κινδυνεύουσας ἀκάτου. Ἐβλεπον τότε καθαρῶς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἄνδρας ἐπιβαίνοντας αὐτὴν, τοὺς μὲν ἀγωνιζομένους νὰ συνάψωσι τῶν ἱστίων τὰ διεξρῶγόντα, τοὺς δὲ κενοῦντας κἀδδους ὑπὲρ τὸ χεῖλος τοῦ πλοίου, πάντας δὲ ἐνέργειαν σπασμώδη ἔχοντας. Ἐνομιζέτο μάλιστα ὅτι ἠκούοντο ἐνίοτε αἱ κραυγαί των. Ὁ μαρκήσιος καὶ ὁ ἐφημέριος, βαθέως συγκεκινημένοι ὑπὸ τοῦ θεάματος τούτου, καθικέτευσαν τοὺς ἄλιεις τοῦ χωρίου νὰ καθελκύσωσι μίαν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ δοκιμάσωσι νὰ βοηθήσωσι τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους· ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ ἐλευθεριώταται ὑποσχέσεις τοῦ μαρκησίου ἀπέτυχον· ἡ καλλιτέρα λέμβος, ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, θὰ ἀνατραπῇ εὐθὺς ὑπὸ τοιαύτης θαλάσσης· ἐλυποῦντο τοὺς δυστήνους ἐκείνους ἀνθρώπους, ἀλλὰ δὲν ἤθελον νὰ ἀπολεσθῶσι δωρεὰν μετ' αὐτῶν.

Ἀπὸ ἡμιτείας ἤδη ἀτελευτήτου ὥρας, πλησίον τῆς ἀκτῆς τὸ ἀκάτιον, ἐτρεῖτο μετὰ μόχθου παρὰ τὴν ἄκραν τῆς μικρᾶς γλώσσης, μὴ δυνάμενον νὰ παρέλθῃ αὐτὴν, ὅτε αἶφνης δύο ἢ τρεῖς εὐτυχέστεραι ὠθήσεις ἔφεραν αὐτὸ πέραν τοῦ ὀλεθρίου ὀρίου, ὅπερ μόνον ἐφαίνετο χωρίζον αὐτοὺς ἀπὸ τῆς σωτηρίας. Ἠκούσθη δὲ ἐκ τοῦ βράχου κραυγὴ χαρᾶς, μετὰ μίαν στιγμὴν εἰς ἐπιφώνημα φρίκης καὶ οἴκτου μετατραπείσα· ἡ ἄκατος ἐβρίβη πάλιν ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς γλώσσης. Ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτά ἐγκειμένη σφοδρῶς κατὰ τῶν πετρῶδων ἀκμῶν τῶν φαινομένων εἰς τὴν ἄκραν τῆς ἀμμοῶδους ταινίας, ἔπειτα ἐπῆδησε μετὰ τοῦ κύματος, ἔπεσεν ἀποτόμως ἐπὶ τοῦ πλάγιου ὡς ζῶον τριπλὸν καὶ δὲν ἠγέρθη. Διφυλάχθη δὲ ἀπὸ ἀμέσου καταστροφῆς ὑπὸ τινων ἀφανῶν βραχίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ τρόπις αὐτῆς ἐφαίνετο πισθεῖσα· ἀλλ' ἕκαστος θαλάσσιος κτύπος ἐπιπίπτων κατὰ τοῦ ἀκατίου καὶ καλύπτων αὐτὸ δι' ἀφροῦ, ἐφαίνετο μέλλων ν' ἀποσπάσῃ τὰ κυμαινόμενα αὐτῆς

ναυάγια. Μεταξὺ τῆς ταραχῆς ἐκείνης διακρίνοντο εἰσέτι οἱ τοῦ πληρώματος, εἰς μὲν κατακεκλιμένοι ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ ἀκατίου, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ τῶν ἀρμένων κρεμάμενοι. Μόνον ταχὺ τέλος ἠδύνάτο τις νὰ εὐχρηθῇ εἰς τὴν ἀγωνίαν τῶν ἀθλίων ἐκείνων, ἀπολλυμένων ἐπὶ τοῦ συντρίμματος ἐκείνου μεταξὺ τῆς ἀγρίας καὶ ζεούσης ἀθύσσου τῆς ἀποχωρίζουσας αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀκτῆς καὶ τοῦ κατηφοῦς πεδίου τοῦ λίθωνος, ἐφ' οὗ ἐξηπλοῦντο αἱ τῆς ἐσπέρας σκιαί.

Μεταξὺ τοῦ πλήθους τοῦ παρισταμένου ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ βράχου εἰς τὸ σκληρὸν τοῦτο δράμα ἐγένετο σιωπὴ, ὑπὸ μόνων τῶν ὀλοφυρμῶν γυναικῶν τινῶν ταρασσομένη. Μία δὲ τούτων ὑψώσασα αἰφνης ἱκετευτικὴν φωνήν·

— Ἄγιε ἐφημέριε! ἀνέκραξεν, ἄγιε ἐφημέριε!

Ὁ λογισμὸς αὐτῆς κατενοήθη εὐθὺς καὶ ψιθυρισμὸς ἐπαινετικὸς ἠκούσθη, ἔπειτα δὲ πάντες οἱ ἄνδρες ἀπεκαλύφθησαν καὶ σχεδὸν πάντες ἐγονυπέτησαν. Ἡ δὲ Σιδύλλα, ἥτις εἶχεν ἀκολουθήσει μέχρις ἐκείνου μεθ' ὅλης τῆς ζέσεως τῆς ψυχῆς καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῆς σκηνῆς ἐκείνης, ἐξεπλάγη τότε πρὸς τὸ σεμνὸν ὕψος, ὅπερ περιεχύθη αἰφνης ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ προσώπου τοῦ γέροντος ἐφημερίου. Εἶχεν ἀναβῆ ἐπὶ τῆς πέτρας ἐφ' ἧς αὐτὴ ἐκείνη ἐκάθισεν ὀλίγας στιγμὰς προτοῦ· ὁ ἄνεμος ἔσειεν ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὴν ψαρὰν αὐτοῦ κόμην καὶ τὸ ὠχρὸν του πρόσωπον πρὸς τὸν οὐρανὸν τεταμένον εἶχεν ὕψος σχεδὸν θεῖον λύπης καὶ πίστεως. Ἐγείρας δὲ τὴν μίαν χεῖρα πρὸς τοὺς ναυαγοῦντας εἶπε διὰ φωνῆς ὀλίγον τρεμούσης, ἀλλ' ἐντόνου μάλιστα·

— Ἰμεῖς οἱ θνήσκοντες, — οὐδ' οὐδὲ γινώσκω, ἀλλ' οὐδ' ὁ Θεὸς γινώσκει, — ἀπολύω ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος!

Ταύτας εἰπὼν τὰς λέξεις μεταξὺ τῆς συγκινήσεως τῶν περιστώτων, ἐγονάτισεν ἐπὶ τῆς πέτρας καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ ὥραν πρηνὴς ἐν θέσει προσευχομένου. Ὅτε δὲ ἠγέρθη, ἐπανατείνας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν ἐξοκέλασαν ἄκατον, εἶδεν ὅτι ἀντίστατο ἔτι ἂν καὶ ἕνεκα τῆς δυνάμεως τῶν κυμάτων ἐταράσσετο ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ ὀλεθρίων σπασμῶν.

— Ἀλλὰ τέλος, ἀνέκραξεν, ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς δίδει εἰς αὐτοὺς ὀλίγην ἀναψυχὴν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιχειρήσωμεν τίποτε ὑπὲρ αὐτῶν; Εἴσθε βέβαιοι φίλοι μου;

Ψιθυρισμὸς ἀρνητικὸς ἀπεκρίθη.

— Τοῦλάχιστον, ὑπέλαβεν, ἂς δοκιμάσωμεν, ἂς βεβαιωθῶμεν . . . Φίλοι μου σὰς παρακαλῶ, . . . καταβῆτε μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν παραλίαν. Θὰ ἴδωμεν καλλίτερα, θὰ κρίνωμεν καλλίτερα . . . τῇ ἀληθείᾳ τὸ θέαμα αὐτὸ εἶναι ἀνυπόφορον!

Καὶ ἀπεκδυθεὶς ἐν τάχει τὰ ἱερὰ ἄμφια, ἤρξατο

νὰ καταβῇ τὴν κατωφερῆ ἀτραπὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸ χωρίον, παρασύρων κατόπιν τὸ πλῆθος.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ὁ μαρκήσιος, ὅστις πολ- λάκις ἐζήτησε ν' ἀπαλλάξῃ τὴν Σιδύλλαν ἀπὸ τῶν ὀδυνηρῶν συγκινήσεων τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, ἐπέμεινε σφοδρότερον ὅπως ἀπαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἔπαυλιν.

— ὦ! ὄχι, εἶπεν ἐκείνη, σὲ παρακαλῶ . . . Ἄφες με ἀκόμη, . . . εἶμαι τόσο εὐτυχής!

Ὁ μαρκήσιος παρετήρησεν αὐτὴν μετ' ἐκπλήξεως.

— Εὐτυχής, κόρη μου; ἠρώτησε.

— ὦ! ναί, εὐτυχιστάτη!

Καὶ ἀφῆσα τὸν πάππον αὐτῆς σκεπτόμενον μετὰ τινος ἀνησυχίας περὶ τοῦ ἀλλοκότου τῆς ἐκφράσεως ταύτης, ἐφηρμοσμένης εἰς τοιαύτην περίστασιν, ἠκολούθησεν εἰς τὸ πλῆθος τρέχουσα.

Ἀπὸ τοῦ παραιγιαλίου ἡ ὄψις τῆς θαλάσσης ἦτο καταπληκτικὴ. Ἐπέπιπτε μανιώδης κατὰ τῶν ἰδίων ἀκτῶν μετὰ κρότων καταρρέακτου, καὶ, ἐν τῷ ὀρμί- σκῳ αὐτῷ ὅν τινα ἐφύλαττεν ἡ μικρὰ προκυμαία, τὰ κύματα ἐταράσσοντο σφοδρὰ συγκρούοντα τὰς λέμ- βους τὰς μὴ ἀνελκυσθείσας ἐπὶ τῆς ἄμμου, βυθίσαν- τα μάλιστα δύο ἢ τρεῖς. Ὁ δὲ ἀγαθὸς ἐφημέριος, καὶ αὐτὸς ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ἀποτεθαρρῆμένος· ἀλλὰ ῥίψας βλέμμα ἐπὶ τῆς ἀπολλυμένης ἀκάτου, ἧς τινος ἐφαίνοντο οἱ ἱστοί, καὶ ἀποφασίσας αἰφνης·

— Θὰ ὑπάγω, ἐν ἀνάγκῃ καὶ μόνος, εἶπε, ἀλλὰ θὰ ὑπάγω!

Καὶ πρὶν ἢ διανοηθῇ τις νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν, ἐπή- δησεν εἰς τινὰ λέμβον ἐκ τῶν προσδεδεμένων εἰς τὴν ὄχθην. Ἡ πράξις αὕτη διήγειρεν ἐν τῷ πλήθει τῶν περιέργων θόρυβον πρὸς φωνὰς ἀναμειγμένον· τινὲς ἄνδρες ἐφαίνοντο δισταζόντες, ἀλλὰ περιεκυκλώθησαν εὐθὺς ὑπὸ γυναικῶν καὶ παιδίων κλαιόντων καὶ κρε- μασθέντων εἰς τὰ ἐνδύματα αὐτῶν. Ἰπῆρχεν ἐν τού- τοις μεταξὺ τῶν θεατῶν ἄνθρωπός τις διακρινόμενος ἐξ ἀρχῆς, μεταξὺ τῆς κοινῆς ταραχῆς, διὰ τὴν ἐν- τελὴ ἀδιαφορίαν του· γέρον ἀλιεὺς, ψυχρὸς τὴν ὄψιν, στρυφνὸς καὶ εἰρων, θεωρούμενος ὁ εὐφυέστατος τῶν ναυτῶν τοῦ πολυχνίου. Περιεπάτει βραδέως ἐπὶ τῆς ὄχθης, ἔχων τὸ ἐκ γλαυκοῦ μαλλίνου ὑφάσματος κάλυμμα ἐμπεπηγμένον μέχρι τῶν ὀφρύων, τὰς χεῖ- ρας βεβυθισμένας εἰς τὰ θυλάκια τοῦ ἐνδύματός του καὶ πίπαν βραχυσώληνον μεταξὺ τῶν ὀδόντων. Κατ' ἐπανάληψιν εἶχον ἐζητημένας τὰς συμβουλὰς τῆς πολυπειρίας του· ἐκεῖνος δὲ ἠρκέσθη ὑψώσας τοὺς ὤμους καὶ μὴ ἀξιώσας αὐτοὺς ἀπάντησιν. Ὁ ἄνθρω- πος οὗτος διέκοψεν αἰφνης τὸν ἀμείριμόν του περί- πατον· ἀφῆρεσεν ἀπὸ τοῦ στόματός του τὴν πίπαν, ἐτίναξε τὴν στάκτην αὐτῆς εἰς τὴν χεῖρά του καὶ θεῖς αὐτὴν εἰς τὸ θυλακίον·

— Ἄν ὁ ἐφημέριος ἐκθέτῃ τὸ δέμα του, εἶπε, ἐκθέτω καὶ ἐγὼ τὸ εἰδικόν μου!

Καὶ ἐν ταύτῃ εἰσπλῆθεν εἰς τὴν λέμβον καὶ ἤρχισε νὰ λύη τὸ πρυμνήσιον· ἀλλ' ἡ αἰφνιδία καθοσίωσις τοῦ γέροντος ὑπεξέκασεν ἐν τῷ πλήθει ὄρμην γενναϊόφρονος συμπαθείας ἣν τὰ δάκρυα καὶ αἰῖκες αἰ τῶν γυναικῶν δὲν ἠδυνήθησαν πλέον νὰ κρατήσωσι. Σωρὸς ἀνδρῶν ὥρμησε θορυβωδῶς ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς ὄχθης καὶ δέκα ἀνδρικαὶ φωναὶ ἐκραύγασαν ἐν ταύτῃ.

— Ἐγὼ! Ἐγὼ! Πλησίασε! γρήγορα!

Ὁ γέρον ἀλιεύς ἔνευσε διὰ τῆς χειρός.

— Τρία κωπία μόνον μὲ τὸν ἐφημέριον, εἶπε, δὲν εἶναι παρὰ πολλὰ, ἀλλὰ εἶναι ἀρκετά!

Τρεῖς ἄνδρες κατέβησαν εὐθὺς εἰς τὴν λέμβον καὶ ἔλαβον τὰς κώπας, ἐν ᾧ ὁ γέρον ἀλιεύς ἔδραττε θαρρᾶλέως τὸ πηδάλιον· ἠκούσθη δὲ ὁ ὑπόκωφος κρότος τῶν κωπῶν τριβομένων ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς λέμβου, καὶ τὸ σκάφος ἀπῆλθε μακρὰν τῆς ὄχθης. Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς χρόνου εἶδον τὴν λέμβον ἐγειρομένην καὶ καταπίπτουσαν μετὰ τινος εὐρυθυμίας ἐπὶ τῶν σχετικῶς γαληνιαίων ὑδάτων τοῦ ὅρου· ἔπειτα, ἅμα ὡς παρῆλθε τὴν προκυμαίαν, δι' ἀτάκτων πηδημάτων προὔχωρει μόνον, ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς ῥάχους κύματος φερομένη, ποτὲ δὲ ἀφανιζομένη κατὰ τὸ ἥμισυ ἐν τῷ κοιλῶματι τῶν κυμάτων· ἀλλ' ἤδη μετὰ κόπου τὰ βλέμματα τῶν θεατῶν ἠδύναντο ν' ἀκολουθήσωσιν εἰς τὰ κινήματα τοῦ εὐθραύστου σκαφιδίου, εἰς τὸ ὁποῖον συνεκεντροῦντο κατ' αὐτοὺς, ἐκείνην τὴν ὥραν, πάντα τὰ συμφέροντα τῆς ὑψηλίου· ἡ νύξ, ἐπιταχυνθεῖσα ὑπὸ τῆς ζοφερᾶς μορφῆς τοῦ οὐρανοῦ, ἐξηπλοῦτο ἐντελῶς, καὶ ἡ λέμβος ἐκρύβη μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν ὁμίχλην καὶ τὰ σκότη.

Ἡ καινὴ ἀνησυχία, περιορισθεῖσα, ἄνευ μηδενὸς περισπασμοῦ, εἰς τὸ καταθλιπτικὸν κενὸν τῆς ἀβεβαιότητος καὶ τῶν εἰκασιῶν, ἠῤῥήθη μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς μέγαν βαθμὸν σφοδρότητος, ἥτις, εἰς τινὰς παρεστῶτας ὑπῆρξεν ἀφόρητος. Γυναῖκες δὲ τινες ἀπήχθησαν λειποψυχήσασαι καὶ ἐδαψιλεύθησαν αὐταῖς φροντίδες. Ὁ δὲ κύριος καὶ ἡ κυρία τῶν ψερῶν φοβούμενοι διὰ τὴν εὐαισθησίαν τῆς Σιδύλλης τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συγκινήσεων τούτων, ἠρνήθησαν νὰ ὑπακούσωσι πλέον εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς κόρης καὶ προσέταξαν αὐτὴν νὰ τοῖς ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ἁμαξάν· ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὐτῶν ἐνέδωκεν εἰς ἓνα μόνον λόγον τῆς Σιδύλλης·

— Ἀφετέ με μέχρι τέλους, εἶπε, καὶ ἀπόψε δὲν θὰ ἔχω πλέον μυστικὸν διὰ σῆς, θὰ σὰς εἶπω ὅλα.

Καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ὀδυνηραῖς μερίμναις τῆς ὥρας ἐκείνης, ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ μαρκησία δὲν ἠδυνήθησαν νὰ δεχθῶσιν ἄνευ γλυκεροῦ παλμοῦ τῆς καρδίας τὴν ἐλπίδα νὰ ἴδωσι τέλος διαλυόμενον τὸ μυστήριον τὸ πρὸ τοσούτων μηνῶν φαρμακεῦον τὴν ζωὴν των. Καί τοι μὴ ἐννοοῦντες τὴν κρυφίαν σχέσιν τὴν κατὰ

τὸ φαινόμενον ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν γενομένων τὴν ἐσπέραν ἐκείνην καὶ τῆς παραχῆς τοῦ νοός τῆς Σιδύλλης, ἐγνώριζον ὁμῶς αὐτὴν κάλλιστα, ὥστε νὰ μὴ ὑποπτεύσωσι τὴν σοβαρότητα καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ὑποσχέσεως αὐτῆς. Ἠρκέσθησαν λοιπὸν στείλαντες νὰ φέρωσιν ἐκ τοῦ ὀχήματος καὶ ἄλλα σκεπτάσματα καὶ μαλλωτὰ καὶ τὸ παιδίον ἠδυνήθη νὰ μείνῃ, ὡς ἐζήτητε, μέχρι τέλους.

Ἐστηρίχθη ἐπὶ στήλης τινὲς τῆς ὄχθης καὶ τὰ βεδορημένα ὄρματα αὐτῆς ἐξηκολούθουν ἐρωτῶντα τὸ πυκνὸν σκότος τὸ οὐρανόθεν καταπίπτον εἰς τὸν ὠκεανὸν ὡς κεκλεισμένον καταπέτασμα. Περὶ αὐτὴν, τὸ πλῆθος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σιωπηλὸν, ἀντήλλασσεν ἐκ διαλειμμάτων λέξεις τινὰς ἀποθαρρύσεως ἢ δειλῆς ἐλπίδος. Πάντες οἱ κρότοι τοῦ ὠκεανοῦ ἐδράτοντο μετ' ἀπληστίας καὶ ἐρμηνεύοντο μετ' ἀνησυχίας. Ἐνίοτε δὲ ἐνόμιζον ὅτι διέκρινον ἴχνη ἀπωτάτων ἀνθρωπίνων φωνῶν, φωνῶν προσκλήσεως, ἀπελπισίας, ἀποχαιρετισμοῦ ἴσως. Ἄνδρες τινὲς ἀναβάντες ἐπὶ τοῦ βράχου ἐπανῆλθον λέγοντες ὅτι ὁ βρασμὸς τῆς θαλάσσης περὶ τὰς σκοπέλους διετήρει ἐκαὶ εἶδος λάμψεως, ἀλλ' ὅτι δὲν ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς λευκῆς ἐπιφανείας τῶν κυμάτων οὐδὲν ἴχνος τῆς λέμβου ἢ τῆς ναυαγούσης ἀνάτου.

Μία καὶ ἡμίσεια ὥρα περίπου διῆλθε μεταξὺ τῶν ἀνησυχιῶν τούτων, καὶ ἕκαστος ἔλεγεν ὅτι τὸ ἥμισυ τοῦ καιροῦ ἤρκει διὰ νὰ ὑπάγῃ τις μέχρι τῶν ναυαγούντων καὶ νὰ ἐπανέλθῃ, ὅτε ἡ προσοχὴ ἐλαφρῶς περιεσπάσθη ὑπὸ κοινοῦ συμβάντος, ἥτοι ὑπὸ ἐριδος ἐξαφθείσης μεταξὺ τινος τῶν περιεστώτων καὶ τῆς γυναικὸς του. Τὸ συζυγικὸν ἐκεῖνο ζεῦγος ἀφ' οὗ ἐφιλονείκησεν ἐπὶ μικρὸν ταπεινῇ τῇ φωνῇ, κατήντησεν εἰς ῥῆξιν. Ὁ ἀνὴρ προσηνέχθη ἐκ τῶν πρώτων ὡς συναδοιπὸρος τοῦ γέροντος ἀλιέως, συναδελφου του, ἐν τῇ λέμβῳ τῆς διασώσεως τῶν ναυαγούντων· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπάλασε πρὸς τὴν ἐνεργῇ ἀντίστασιν τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς του, ἡ λέμβος ἀνεχώρησεν ἄνευ αὐτοῦ. Διὸ ἔμεινεν ἀπαρηγόρητος, καὶ πρῶγμα παράδοξον, ὅσω μάλλον ἤλαττοῦντο αἱ πιθανότητες νὰ ἐπανίδωσι τὴν ταλαίπωρον λέμβον, οἱ πόθοι τοῦ ἀθλίου ἀνθρώπου ἠῤῥξανον. Αναμασῆσας δὲ καθ' ἑαυτὸν τὸ ζήτημα τοῦτο, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ. Ἡ γυνὴ του τὸν ἐμπόδισε· χωρὶς αὐτῆς θὰ ἦτο ἐκεῖ μὲ τοὺς ἄλλους· χάρις εἰς αὐτὴν θὰ ἐνομήζετο τὰς ἐπιλοίπους ἡμέρας τοῦ ἀνίκανος καθ' ὅλου, γύναιον, Ἀγγλος! — Ἐν ᾧ δὲ ἐμέμφετο αὐτὴν, διεκόπη αἰφνης, προὔχωρησεν ἐν βῆμα καὶ ἐφάνη ἀκούων μετὰ παραδόξου προσοχῆς· θανάσιμος σιωπὴ κατέλαβεν εὐθὺς τὸ πλῆθος.

— Νὰ εἶμαι Ἀγγλος τῇ ἀληθείᾳ, εἶπε, ἂν δὲν ἀκούω ἐν κωπίῳ... Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ λέμβος, ἀφ' οὗ ἐν μόνον ἀκούω.

Καὶ ἤκουσεν ἐκ νέου, πάντες δὲ μετ' αὐτοῦ.

— Ἄ! ἐνόησα, ὑπέλαβεν εὐθύμως· ἀκούω μόνον ἐν διότι δὲν ἐλαύνει συγχρόνως . . . εἶναι ὁ ἐφημέριος!

Ῥίγος ἱλαρὰς συγκινήσεως, ἀλλ' εἰσέτι ἀδεσχαίου, διέδραμε τὸ πλῆθος· ἔπειτα μία φωνή, μία μόνη, ἀλλ' ἐκ πάντων τῶν στομάτων ἐν ταύτῳ ῥηχθεῖσα, ἤχησεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς· ἔδλεπον τὴν λέμβον, πλήρη ἀδιακρίτων μορφῶν, ὀλισθαίνουσιν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξω τοῦ σκότους καὶ προχωροῦσαν ἐν τῇ ὀμίχλῃ, ὡς ἄλλη μυθολογικὴ λέμβος φέρουσα ψυχάς.

Κατὰ τὸ βραχὺ διάλειμμα τὸ μεταξὺ τῆς ἐμφανίσεως ταύτης καὶ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ λέμβος προσήγγισεν εἰς τὴν ὄχθην, ἡ ἀγαλλίασις τῶν θεατῶν ἐφάνετο μετέχουσα πῶς μέθης. Πολλοὶ ὠλοφύροντο θορυβωδῶς· ἄλλοι ἐπήδων παραφρόνως, καὶ ἄλλοι ἐνγκυαλίζοντο ἀλλήλους μετὰ διαχύσεις. Ἐρρίφθησαν εὐθὺς δαμάτια τινα ξύλων ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἀνήφθη πυρά. Ὁ πρῶτος τῶν ἐν τῇ λέμβῳ πηδήσας εἰς τὴν ξηρὰν, μετὰ μεγάλου κόπου διαστείλας τὰ κύματα τοῦ μαινομένου πλῆθους, ἐστράφη εὐθὺς ἵνα τείνῃ τὴν χεῖρα εἰς τὸν ἀκολουθοῦντα· — ἦτο ὁ ἐφημέριος. Ὁ ἀγαθὸς γέρον, συγκεκινημένος μέχρι δακρύων, ῥιγῶν ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ καταπεπονημένος ὑπὸ τοῦ κόπου, ἐκλονήθη ἀποδὰς εἰς τὴν ὄχθην. Περιστοίχισαν ὑπεστήριξαν, ἔφεραν καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς τράπεζας λέμβου ἀνεστραμμένης, παρὰ τὰς ἀνημμένας πυράς. Κατὰ τὴν μετάβασιν ταύτην, ἕκαστος ἠγωνίζετο νὰ ἐγγίσῃ, νὰ ἀσπασθῇ τὰς χεῖράς του, τὰ ἐνδύματά του, τὸ παλαιὸν του λακισθὲν ῥάσον· αὐτὸς δὲ, διὰ φωνῆς ἐπιλειπούσης, μόνον τὰς λέξεις ταύτας ἐψιθύρισε·

— Φίλοι μου! καλοὶ μου φίλοι!

Καὶ ἐλειποθύμησε.

Ἄμα ἀναλαβόντος τὰς αἰσθήσεις μετὰ τινα λεπτὰ τῆς ὥρας, τὸ πρῶτον αὐτοῦ βλέμμα ἀπήντησε τὸ ὥραιον πρόσωπον τῆς Σιδύλλης φωτιζόμενον ὑπὸ τῶν φλογῶν τῆς αὐτοσχεδίου ἐστίας· τὸ παιδίον προσήλου ἐπ' αὐτοῦ ὕγρα τὰ ὄμματα καὶ ὑπ' ἐκστάσεως ἀκτινοβολοῦντα. Εὐθὺς δ' ὡς εἶδεν ὅτι ἀνεγνωρίσθη, ὠρμητεν, ἐπήδησεν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἐφημέριου, καὶ σφίγγουσα αὐτὸν ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς·

— Καλέ μου ἐφημέριε, εἶπα, πόσον σὲ ἀγαπῶ!

Ἡ ἀνάνηψις τοῦ γέροντος ἱερέως δὲν θὰ ἦτο ἴσως γλυκυτέρα, ἂν ἄγγελος, καταβὰς ἐκ νεφελῶν, ἔλεγεν αὐτῷ·

— Εὐηρέστησες εἰς τὸν Θεόν!

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία τῶν Φερίων, βεβαιωθέντες ὅτι οἱ ἀναιγρήσαντες αὐταὶ οὖς εὐτυχῶς πάντας ἔσωσαν, ἐδέχοντο ἐν τῷ χωρίῳ τὰς ἀναγκαίας περιποιήσεις, ἀνεβίβασαν τὸν ἐφημέριον εἰς τὴν ἄμαξαν

αὐτῶν καὶ ἐπανήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ πρεσβυτέριον. Ἐπειτα ἐτράπησαν τὴν εἰς τὴν ἐκφυλὶν ἀγούσαν. Ἡ Σιδύλλα καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν δὲν ἔπαυσε σφίγγουσα τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ ἀσπαζομένη αὐτὰς θερμῶς ἀλλὰ μὴ ὀμιλοῦσα.

— Κόρη μου, εἶπεν ὁ μαρκήσιος ἐν ᾧ κατέβαινον ἀπὸ τῆς ἁμάξης, εἶσαι κατάκοπος· ἂν θέλῃς, περιμένομεν ἕως αὐριον ν' ἀκούσωμεν ὅ,τι ἔχῃς νὰ εἰπῇς.

— Ἰ! ὄχι, ἀπεκρίθη ζωηρῶς, ἀρκετὰ ἐπεριμείνατε· εὐθύς.

Ἀνήφθη εὐθὺς ἱλαρὸν πῦρ εἰς τὸ γλαυκοῦν δωμάτιον τῆς μαρκησίας, καὶ ἡ Σιδύλλα, καθήσασα ἐπὶ τοῦ τάπητος, εἰς τοὺς πόδας τῶν δύο προσεκτικῶν γερόντων, ἤνοιζεν αὐτοῖς τὴν καρδίαν. Ἡ διήγησις ὑπῆρξε μακρά. Ἐν ὀλίγαις λέξεσιν ἰδοὺ αὐτή. Ἄλλως τε ὁ ἀναγνώστης προσηθάνθη τὴν ἀλήθειαν. Ἡ Σιδύλλα, ἀπορήσασα καὶ προσβληθεῖσα ἐν τῷ θρησκευτικῷ αὐτῆς ἐνθουσιασμῷ ὑπὸ τῶν παιδαριωδῶν εὐλαδειῶν, θλιβομένη ἐν τῇ καθαρότητι τῆς ἰδίας καλαισθησίας ὑπὸ τινῶν ἀπρεπῶν πραγμάτων, ταραχθεῖσα ἐν τῇ ὀρθότητι τῆς ἰδίας κρίσεως ὑπὸ τινῶν συνηθειῶν ἀτόπων ὑποστηριζομένων καὶ ὑπὸ ἀνεπιτυχῶν λόγων, κατήντησε ν' ἀμφιβάλῃ ἂν ἡ θρησκεία τῶν γονέων τῆς, — διότι ἦσαν δύο, — ἦτο ἡ ἀληθὴς καὶ ἀρίστη καὶ ἂν ὁ Θεὸς τῆς κυρίας Βωμενίλ ἦτο ἀντάξιός τοῦ Θεοῦ τῆς μίς Ὀνέιλ. Τοιαύτη ἰδέα ἅμα εἰσδύσασα εἰς τὸν ζωηρότατον αὐτῆς νοῦν καὶ τὴν τρυφερωτάτην καρδίαν, ὑπέσκαψεν ὑποκώφως ἀδύσους. Ὑποπτεύουσα τὸν φυσικὸν ὁδηγὸν τῆς, ἐγένετο, ἔλεγε, μελαγχολικὴ καὶ ἐγκαταλελειμμένη, ὡς ἂν κατέκειτο εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης. Ἐπεθύμησε νὰ ἀποθάνῃ. Ὁμολόγησεν, ἐπιμείνας εἰς τινὰς χαρακτηριστικὰς ιδιότητας, ὅτι ἡ ἀγαθότης καὶ αἱ οἰκειότητες τοῦ ἐφημέριου δυσηρέστησαν καὶ μάλιστα παρώργισαν πολλάκις αὐτήν, καὶ ἡ ὀλίγον τι κινὴ αὐτοῦ μορφή, διαφωνοῦσα οἰκτρῶς πρὸς τὴν ἰδανικὴν εἰκόνα ἣν ἐπλασεν ἐν ἐαυτῇ ἱερέως καὶ ἀποστόλου. Ἀλλὰ τὴν νύκτα ταύτην ὁ ἀδῶξ Ῥενώ μετεμορφώθη αἴρνης εἰς τὰ βλέμματα αὐτῆς. Καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεκαλεῖτο ἐπὶ τῶν εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον κειμένων ναυτῶν τὴν ὑπὸ τοῦ ὑψίστου ἄφραση τῶν ἁμαρτιῶν, καθ' ἣν στιγμὴν μόνος ὥρμα εἰς βοήθειαν τῶν ναυαγούντων, ἐνόησεν αὐτὴ ὅτι μόνος ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἡ ἀληθὴς πίστις ἠδύναντο νὰ ἐμπνεύσωσι τοὺς ὑψηλοὺς ἐκείνους λόγους, τὴν μεγάλην ἀφοσίωσιν. Ἐκτοτε, καὶ ἂν ὑπελείποντο ἀντιρρήσεις τινὲς περὶ τὰ καθ' ἑκάστα, δυνάμεναι νὰ ταράξωσιν εἰσέτι τὸν νοῦν αὐτῆς, ἡ Σιδύλλα ἡσθάνθη ἑαυτὴν ἀνακτωμένην διὰ παντὸς ὑπὸ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων τῆς.

Ὁ δὲ μαρκήσιος καὶ ἡ μαρκησία ἤκουσαν τὴν ἐκ-

μυστήρευσιν τῆς Σιδύλλης μετ' ἀνακουφίσεως ἀνεκ-
λαλήτου τῆς καρδίας.

— Ἀγαπητὴ μου κόρη, εἶπεν ὁ μαρκήσιος ἀφ' οὗ
ἡ Σιδύλλα ἐτελείωσεν, — διότι ἕως ἐκείνης τῆς στιγ-
μῆς μόνον διὰ θωπειῶν ἢ μειδιαμάτων διέκοψεν αὐ-
τήν, — θέλεις πάντοτε ν' ἀναβῇς τὸν κύκνον· θέλεις
τὸ ἀδύνατον. Τοῦτο θὰ ἦναι φοβοῦμαι, ὁ σκόπελος
τοῦ βίου σου. Ἀναζητοῦσα σήμερον τὴν ἀλήθειαν ἔ-
χεις πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ θὰ ἔχῃς ἔπειτ' ὅποτε, ἀνα-
ζητοῦσα τὴν εὐτυχίαν, ὄνειρον τελειότητος εὐγενές
μὲν, ἀλλὰ ρίπτει τὸν ἄνθρωπον εἰς πολλὰς πλάνας
καὶ πολλὰς ἀπάτας. Περὶ τοῦ προκειμένου σὲ λέγω,
κόρη μου, ὅτι θεία θρησκεία, θείως ἐνεργουμένη, εἴ-
ναι ὁ Θεὸς ὑπὸ τῶν ἀγγέλων ὑπηρετούμενος, ὁ οὐ-
ρανὸς αὐτός· ἀλλ' ἡμεῖς ζῶμεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ
τελειότης τῶν θρησκειῶν ἀτελῇ μόνον λατρείαν
δύναται νὰ ἔχῃ, διότι τὴν λατρείαν αὐτὴν ἄνθρωποι
ἐκτελοῦσι. Σκέψαι αὐτὸ, Σιδύλλα, καὶ μὴ ἐγκα-
λῇς τὴν Θεότητα διὰ τὴν ἀσθένειαν ἢ τὴν ἀμάθειαν
τῶν λατρευτῶν αὐτῆς. Δὲν ἐγκρίνω, ἄπαγε, κόρη
μου, τοὺς τύπους ὅλους τοὺς ὁποίους προσλαμβάνει
ἡ εὐσέβεια ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου. Μεταξὺ τῶν τύ-
πων αὐτῶν ὑπάρχουσιν ἀξιόμεμπτοι καὶ ὀλέθριοι μά-
λιστα. Λογίζομαι ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐπιθυμοῦσι ν' ἀ-
παλλάξωσι τὴν θρησκείαν ἀπὸ τῶν ὑπερμέτρων τε-
λετῶν, ἀπὸ τῶν ὑπερβολικῶν συμβόλων, ἀπὸ τῶν ἀ-
τόπων ἀκκισμῶν, οἵτινες, κατ' ἐμὲ ὥς καὶ κατὰ τὴν
εἰδικὴν σου γνώμην, ἀσχημίζουσι τοὺς καθαρὸς αὐ-
τῆς βωμούς. Εἰς τὴν ἡλικίαν μου ὁ ἄνθρωπος εἶναι
ἀνεκτικώτερος ἢ εἰς τὴν εἰδικὴν σου· ἀργότερα θὰ
ἦσαι δικαιοτέρα ἔχουσα περισσοτέραν ἐπιείκειαν· θὰ
συγχωρῇς πολλὰ εἰς τὰς εἰλικρινεῖς καρδίας, καὶ αὐ-
τὴν τὴν δεισιδαιμονίαν θὰ συγχωρῇς, διότι εἶναι πάν-
τοτε τιμὴ ἀποδιδομένη εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τού-
τοις, κόρη μου, ὕπαγε νὰ κοιμηθῇς· ὕπαγε νὰ ἀπο-
λαύσῃς καὶ σὺ τὴν ἡσυχίαν τὴν ὁποίαν ἀπέδωκες
εἰς ἡμᾶς.

Ἡ Σιδύλλα ὅμως δὲν ἀνέβη εἰς τὴν λευκὴν τῆς
κλίνην πρὶν ἢ ἐναγκαλισθῇ τὴν μίς Ὀνείλ καὶ ἀναγ-
γείλῃ αὐτῇ τὰ συμβάντα. Ἡ δὲ μίς Ὀνείλ ἔδραξεν
εὐθὺς τὴν ἄρπαν τῆς, λυπηρῶς ἐγκατακλειμμένην
ἀπὸ πολλῶν μηνῶν, καὶ μέχρι βαθείας τῆς νυκτός,
αἰολικοὶ ἦχοι ἀναμιγνύμενοι πρὸς τοὺς μινυρισμοὺς
τῶν καταπραυνθέντων ἀνέμων, ἐξύπνισαν εἰς τὴν
φαντασίαν τῶν κατοίκων τῆς ἐπαύλεως συγκεχυμέ-
νας ἰδέας οὐρανοῦ εὐδαιμονίας, λιμνῶν καὶ σελήνης
ἀπαυγαζούσης.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.

(Τίτλος. Ἰδε Φυλλάδ. 340, σελ. 93.)

Ἐκ δὲ τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδο-
μάδος ἀξιοσημεῖωτοι μοὶ ἐφάνησαν τῶν τριῶν τε-
λευταίων ἡμερῶν, τοῦτέστιν ἡ τοῦ Νιπτῆρος, ἡ τοῦ
Ἐπιταφίου καὶ ἡ τοῦ Ἀγίου Φωτός.

Καὶ ἡ μὲν τοῦ Νιπτῆρος τελεῖται ὡς ἔγγιστα ὅ-
πως καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καθὰ περιέγραψα ἄλλοτε (*).
Εἰς ἱκρίον ὑψηλὸν ἐγνηγερμένον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ναοῦ
τῆς Ἀναστάσεως πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ νάρθηκος, ἀ-
νέβησαν δώδεκα ἱερεῖς ἐνδεδυμένοι στολὴν, πρὸς
τούτοις δὲ καὶ ὁ σεβάσμιος ἀρχιεπίσκοπος Νεαπό-
λεως. Κατέναντι τοῦ ἱκρίου ἐστήθη ἄμβων με-
ταξὺ ἐλαιῶν, ἀναμιμνησκουσὼν τὸ φερόνυμον ὄρος,
ὅπου διελέχθη τὸ τελευταῖον πρὸ τοῦ πάθους ὁ Ἰη-
σοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν, ἕτερος δὲ ἱερεὺς ἐπανε-
λάμβανε βροντοφώνως ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἁμβωνος
τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, διηγούμενου τὸν διά-
λογον. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαζωσάμενος ἑαυτὸν λεντίῳ
ἐνίψεν ἐντὸς ἀργυροτεύκτου καὶ ἐπιχρύσου νιπτῆρος
τοὺς πόδας τῶν δώδεκα μαθητῶν, καὶ ἀπομάχας
ἡσπάσθη αὐτούς. Τὰ πλήθη ἦσαν ἀναρίθμητα· πᾶσα
τῆς ἐκκλησίας ἡ περιοχὴ, τὰ δώματα, οἱ θόλοι, τὰ
κωδωνοστάσια, οἱ τοῖχοι, αἱ περίξ οἰκίαι ὑπενέδιδον
εἰς τὸ βάρος αὐτοῦ. Ἐφαίνοντο δὲ καὶ μακρὰν οὐκ
ἐλίγοι ἀνορμήσαντες ὡς Ζακχαῖοι εἰς δένδρων κορυ-
φάς, ὅπως βυθίσωσιν εἰς τὴν αὐλὴν εὐλαβῇ ἢ καὶ
περίεργα βλέμματα.

Τὴν δὲ νύκτα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ἐνδυ-
θέντων στολὰς πενθίμους τῶν ἑπτὰ ἀρχιερέων καὶ
πολλῶν ἱερέων καὶ διακόνων, ἀνέβημεν ἀνὰ χεῖρας
ἔχοντες ἀνημμένας λαμπάδας, μετὰ θυμιαμάτων καὶ
ψαλμῶν, εἰς τὸν Γολγοθᾶν μετὰ κόπου διασχίσαν-
τες τοὺς ὄχλους. Ἡ ὥρα τῆς νυκτός, ἡ λαμπρότης
τοῦ θυσιαστηρίου, τῶν φώτων αἱ μαρμαρυγαί, τὸ
μελανεῖμον τῶν ἱερῶν λειτουργῶν, τῶν γυναικῶν ὁ
κοπετὸς, τῶν Αἰγυπτίων αἱ ἀλλεπάλληλοι ὀλοφυγαί,
καὶ πρὸ πάντων τοῦ φοβεροῦ πάθους ἡ ἀνάμνησις
ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη τῆς θείας ἡμῶν
θρησκείας ὁ θεῖος ἀρχηγός, ταῦτα πάντα συνταράτ-
τουσιν ἐκ βάθρων τὴν καρδίαν καὶ καθιστᾷ τὴν τε-
λετὴν ἐκείνην πάσης ἄλλης κατανωκτικωτάτην. Τότε
κληρικός τις, ὁ ἱεροδιάκονος καὶ ἐλλόγιμος καθηγη-
τῆς Γρηγ. Παλαμᾶς, παραστὰς ἀπήγγειλε λόγον κα-
τάλληλον· εἶτα οἱ ἀρχιερεῖς καθελόντες μετ' εὐλα-
θείας τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν κατέβησαν βραδυ-
ποροῦντες καὶ κύπτοντες τὰς κεφαλὰς ἀπὸ τοῦ τόπου
τοῦ Κρανίου, καὶ καταβάντες ἀπέθεντο ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου ἐνείλιξεν αὐτὸ σινδόνι ὁ ἀπὸ Ἀριμαθείας. Ἐ-

(*) Πανδ. Τόμ. ΙΔ', σελ. 396.